

Η Συμφωνία της Βάρκιζας 12/2/1945

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι, αφ' ενός οι κ.κ. Ιωάννης Σοφιανόπουλος υπουργός επί των Εξωτερικών, Περικλής Θ. Ράλλης υπουργός επί των Εσωτερικών και Ιωάννης Μακρόπουλος υπουργός επί της Γεωργίας, αποτελούντες την υπό της Ελληνικής Κυβερνήσεως εξουσιοδοτημένη Αντιπροσωπεία, και αφ' ετέρου οι κ.κ. Γεώργιος Σιάντος Γραμματεύς της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ελλάδος, Δημήτριος Παρτσαλίδης Γραμματεύς της Κεντρικής Επιτροπής του Ε.Α.Μ. και Ηλίας Τσιριμώκος Γενικός Γραμματεύς της Ενώσεως Λαϊκής Δημοκρατίας (Ε.Λ.Δ.), αποτελούντες την υπό της Κεντρικής Επιτροπής του Ε.Α.Μ. προσηκόντως εξουσιοδοτημένην Αντιπροσωπείαν, συνήλθαμεν εις διάσκεψιν εις Βάρκιζαν και από κοινού εξητάσαμεν τα μέσα και τον τρόπον της καταπαύσεως του εμφυλίου πολέμου και της συμφιλίωσεως του Ελληνικού Λαού και κατελήξαμεν εις την κατωτέρω συνομολογηθείσαν συμφωνίαν.

Η Κυβερνητική Αντιπροσωπεία εξεδήλωσε κατά την σύσκεψιν ταύτην την σταθεράν θέλησιν της Κυβερνήσεως όπως άνευ νέας αιματοχυσίας τερματίσῃ την θλιβεράν εσωτερικὴν κρίσιν, αποκαταστήσῃ την ενότητα του Κράτους και επαναφέρῃ την εσωτερικὴν ειρήνην και την πολιτικὴν ομαλότητα. Ούτω μόνον θα δυνηθεῖ ὁ Ελληνικὸς Λαὸς νὰ ἀναλάβῃ την δημιουργικὴν προσπάθειαν διὰ την ανοικοδόμησιν της Χώρας ἐκ των ερειπίων, τὰ ὁποῖα σκληροὶ ἀγῶνες πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς και ὁ ἀδελφοκτόνος πόλεμος ἐπεσώρευσαν.

Ἵνα δε ἡ ἐπελθούσα συμφωνία προσλάβῃ τον χαρακτήρα ενός ἀκαταλύτου ἠθικοῦ συμφώνου, ἐκφράζοντος τὰς ἐπιταγὰς της πολιτικῆς συνειδήσεως του Ελληνικοῦ Λαοῦ, ἡ Κυβερνητικὴ Αντιπροσωπεία ἐζήτησεν ὅπως δι' αὐτοῦ διακηρυχθῇ ἡ σταθερὰ θέλησις του Ελληνικοῦ Λαοῦ διὰ την ἀνάπτυξιν ἐλευθέρου και ομαλοῦ πολιτικοῦ βίου, του ὁποῖου κύριον χαρακτηριστικόν θὰ εἶναι ὁ σεβασμὸς της πολιτικῆς συνειδήσεως των πολιτῶν, ἡ εἰρηνικὴ διαφώτισις και διάδοσις πολιτικῶν ιδεῶν και ὁ σεβασμὸς πρὸς τὰς ἐλευθερίας, τὰς ὁποῖας ὁ Καταστατικὸς Χάρτης του Ἀτλαντικοῦ και αἱ ἀποφάσεις της Τεχεράνης διεκήρυξαν και ἡ συνείδησις των δι' αὐτὰς ἀγωνιζομένων ἐλευθέρων λαῶν ἀπεδέχθη.

Κατὰ την διάσκεψιν διεπιστώθη πλήρης συμφωνία ἀντιλήψεων της Αντιπροσωπείας του Ε.Α.Μ. ἐπὶ των ἀρχῶν τούτων.

Ἄρθρον 1ον: Ἐλευθερίαι

Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐξασφάλισῃ σύμφωνα πρὸς τὸ Σύνταγμα και τὰς ἀπανταχοῦ καθιερωμένας Δημοκρατικὰς Ἀρχάς, την ἐλευθέραν ἐκδήλωσιν των πολιτικῶν φρονημάτων των πολιτῶν, καταργούσα πάντα τυχόν προηγούμενον ἀνελεύθερον Νόμον. Θὰ ἐξασφαλίσῃ ἐπίσης την ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν των ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν, ὡς του συνέρχεσθαι, του συνεταίριζεσθαι και της δια του Τύπου ἐκφράσεως των στοχασμῶν. Εἰδικώτερον ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀποκαταστήσῃ πλήρως τὰς συνδικαλιστικὰς ἐλευθερίας.

Ἄρθρον 2ον: Ἄροις Στρατιωτικοῦ νόμου

Ὁ Στρατιωτικὸς Νόμος θὰ ἀρθῇ εὐθύς μετὰ την υπογραφὴν της παρούσης συμφωνίας. Ἄμα τη ἀρσεί ταύτη, θὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν συντακτικὴ πρᾶξις πανομοιότυπος πρὸς την ΚΔ', διὰ της ὁποῖας θὰ ἐπιτρέπεται ἡ ἀναστολὴ των ἐν τῇ ΚΔ' πράξει ἀναφερομένων ἀρθρῶν του Συντάγματος.

Δια Διατάγματος θα ανασταλή αμέσως καθ' όλην την χώραν η ισχύς των άρθρων 5, 10, 20 και 95 του Συντάγματος. Η αναστολή αυτή θα εξακολουθήση μέχρι συμπληρώσεως του αφοπλισμού και της εγκαταστάσεως Διοικητικών, Δικαστικών και Στρατιωτικών Αρχών καθ' άπασαν την Χώραν. Όσον αφορά ειδικώτερον το άρθρον 5, τούτο δεν θα ανασταλή εις τας πόλεις Αθηνών και Πειραιώς μετά των προαστίων και συνοικισμών. Ειδικώς όμως δια τους μέχρι σήμερον συλληφθέντας, συνομολογείται ότι δεν ισχύει το άρθρον 5 του Συντάγματος και ότι ούτοι θα απολυθούν εντός του συντομωτέρου δυνατού χρόνου, διδομένων των προς τούτω αναγκαίων διαταγών προς τας αρμοδίους αρχάς.

Οπαδοί του Ε.Α.Μ., ενδεχομένως συλληφθέντες και κρατούμενοι υπό άλλων οργανώσεων, θα αφεθούν ως τάχιστα ελεύθεροι.

Άρθρον 3ον: Αμνηστία

Αμνηστεύονται τα πολιτικά αδικήματα τα τελεσθέντα από της 3ης Δεκεμβρίου 1944 μέχρι της υπογραφής του παρόντος. Εξαιρούνται της αμνηστίας τα συναφή κοινά αδικήματα κατά της ζωής και της περιουσίας, τα οποία δεν ήσαν απαραίτητως αναγκαία δια την επιτυχίαν του πολιτικού αδικήματος. Ο σχετικός Νόμος θα δημοσιευθή άμα τη υπογραφή της παρούσης συμφωνίας. Εξαιρούνται της αμνηστίας όσοι, υπόχρεοι εις παράδοσιν όπλων άτε ανήκοντες εις τας Οργανώσεις του Ε.Λ.Α.Σ., της Εθνικής Πολιτοφυλακής και Ε.Λ.Α.Ν., δεν παραδώσουν ταύτα μέχρι της 15 Μαρτίου 1945. Η τελευταία αυτή διάταξις περί εξαιρέσεως εκ της αμνηστίας μετά την διαπίστωσιν ότι ο αφοπλισμός του Ε.Λ.Α.Σ. επραγματοποιήθη, μη έχουσα πλέον δικαιολογητικον λόγον θα καταργηθή.

Εγγυήσεις και λεπτομέρειαι της παρεχομένης αμνηστίας αναγράφονται εις το προσηρτημένον τω παρόντι σχέδιον Νόμου.

Άρθρον 4ον: Όμηροι

Άπαντες οι πολίται οι συλληφθέντες παρά του Ε.Λ.Α.Σ. ή της Εθνικής Πολιτοφυλακής ή του Ε.Λ.Α.Ν. ανεξαρτήτως ημερομηνίας συλλήψεως, θα αφεθούν αμέσως ελεύθεροι. Όσοι τυχόν κρατούνται με την κατηγορίαν ότι είναι δοσίλογοι ή ένοχοι αδικημάτων, θα παραδοθούν εις την Δικαιοσύνην του Κράτους ίνα δικασθούν υπό των αρμοδίων κατά Νόμον Δικαστηρίων.

Άρθρον 5ον: Εθνικός Στρατός

Ο Εθνικός Στρατός, πλην των κατ' επάγγελμα αξιωματικών και υπαξιωματικών, θα αποτελήται από οπλίτας των εκάστοτε στρατολογουμένων κλάσεων. Οι ειδικώς εκπαιδευθέντες εις τα νέα όπλα έφεδροι αξιωματικοί, υπαξιωματικοί και οπλίται υπάρχόντων σχηματισμών θα παραμείνουν εν υπηρεσία. Ο Ιερός Λόχος θα παραμείνη ως έχει, εφ' όσον ευρίσκεται υπό τας αμέσους διαταγάς του Συμμαχικού Στρατηγείου, συγχωνευόμενος ευθύς κατόπιν εις τον Ενιαίον Εθνικόν Στρατόν, συμφώνως προς την ανωτέρω τεθείσαν βάση. Θα καταβληθή προσπάθεια ίνα επεκταθή η τακτική στρατολογία καθ' άπασαν την Ελλάδα, συμφώνως και προς την τεχνικήν ευχέρειαν και τας παρουσιασθησομένας ανάγκας. Εις τας ήδη υπάρχουσας μονάδας θα προσέλθουν προς κατάταξιν μετά την αποστράτευσιν του Ε.Λ.Α.Σ., οι ανήκοντες εις κληθείσας κλάσεις συμφώνως με το προσηρτημένον πρωτόκολλον. Θα απολυθώσι δε των τάξεων πάντες όσοι κατετάγησαν εις τας υπάρχουσας μονάδας, χωρίς να ανήκωσιν εις τας κληθείσας κλάσεις. Άπαντα τα μόνιμα στελέχη του Εθνικού Στρατού θα κριθώσιν υπό των Συμβουλίων, περί ων υπ' αριθ. 7 Συντακτική Πράξις. Τα πολιτικά και κοινωνικά φρονήματα των στρατευομένων πολιτών θα είναι σεβαστά.

Άρθρον 6ον: Αποστράτευσις

Ἄμα τη δημοσιεύσει του παρόντος, αποστρατεύονται αι ἑνόπλοι δυνάμεις Ἀντιστάσεως και συγκεκριμένως ο Ε.Λ.Α.Σ., τακτικός και εφεδρικός, το Ε.Λ.Α.Ν. και η Εθνική Πολιτοφυλακή. Η αποστράτευσις και η παράδοσις των όπλων θέλουσι συντελεσθῇ κατά τα ειδικώτερον διαλαμβανόμενα εις το πρωτόκολλον το συνταχθέν υπό της Τεχνικής Επιτροπῆς, όπερ προσαρτάται εις το παρόν δεόντως μονογραφημένον. Το Κράτος θέλει ρυθμίσει τα των επιτάξεων των γενομένων υπό του Ε.Λ.Α.Σ. Τα παρά του Ε.Λ.Α.Σ. επιταχθέντα πράγματα, ζώα, αυτοκίνητα κλπ. άτινα θέλουσι παραδοθῇ εις το Κράτος, κατά λεπτομερέστερον εκτιθέμενα εις το συνταχθέν πρωτόκολλον, όπερ προσαρτάται τω παρόντι, θέλουσι θεωρηθῇ ως επιταχθέντα παρά του Ελληνικού Δημοσίου.

Άρθρον 7ον: Εκκαθάρισις Υπαλλήλων

Η Κυβέρνησις θα προβῇ δι' Επιτροπών ή Συμβουλίων τα οποία ειδικός Νόμος θέλει ορίση, εις την εκκαθάρισιν των Δημοσίων Υπαλλήλων, Υπαλλήλων Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Δημοτικών και Κοινοτικών τοιούτων και λοιπών υπηρεσιών εξηρημένων εκ του Κράτους, ή επιχορηγουμένων υπ' αυτού. Κριτήρια της εκκαθάρισεως θα είναι η επαγγελματική επάρκεια, ο χαρακτήρας και το ήθος, η συνεργασία μετά του εχθρού και η χρησιμοποίησις του υπαλλήλου ως οργάνου της δικτατορίας. Υπάλληλοι εκ των ανωτέρω προσχωρήσαντες κατά τον χρόνον της κατοχής εις τας δυνάμεις αντιστάσεως επανέρχονται εις τας θέσεις των και θα κριθούν καθ' ον τρόπον και οι άλλοι υπάλληλοι. Τα αυτά ως άνω Συμβούλια θα κρίνωσι τους υπαλλήλους, οι οποίοι συμμετέσχον ή συνείργησαν εις την εκδήλωσιν των γεγονότων από της 3 Δεκεμβρίου 1944 μέχρι της υπογραφῆς του παρόντος. Τους εκ των τελευταίων τούτων ενεχομένους δύνανται να θέσουν εις διαθεσιμότητα επί τη βάσει των Νόμων, της οριστικής αυτών θέσεως καθορισθησομένης υπό της κυβερνήσεως ήτις θα προέλθῃ από τας εκλογάς της Συντακτικής Συνελεύσεως. Οι μέχρι τούδε τεθέντες εις διαθεσιμότητα δυνάμει αποφάσεως των Υπουργών θα υποβληθούν υπό την κρίσιν των εν αρχή του παρόντος αναφερομένων Συμβουλίων. Ουδείς υπάλληλος θα διωχθῇ μόνον δια τα πολιτικά του φρονήματα.

Άρθρον 8ον: Εκκαθάρισις Σωμάτων Ασφαλείας

Η εκκαθάρισις των Σωμάτων Ασφαλείας, Χωροφυλακής και Αστυνομίας Πόλεων, θα συντελεσθῇ το ταχύτερον παρ' Ειδικών εκκαθαριστικών Συμβουλίων με τα αυτά ως και οι Δημόσιοι υπάλληλοι κριτήρια. Ἄπαντες οι αξιωματικοί και οπλίται των εν λόγω Σωμάτων οι εμπíπτοντες εις τας διατάξεις του Νόμου περί αμνηστίας, οίτινες κατά την διάρκειαν της κατοχής προσεχώρησαν εις τας τάξεις του Ε.Λ.Α.Σ., του Ε.Λ.Α.Ν. ή της Εθνικής Πολιτοφυλακής, θα επανέλθουν εις τας θέσεις των και θα υποβληθούν εις την κρίσιν των εκκαθαριστικών Συμβουλίων, καθ' ον τρόπον και οι λοιποί συνάδελφοι των. Ἄπαντες οι αξιωματικοί και οι οπλίται των εν λόγω Σωμάτων, οι εγκαταλείψαντες τας θέσεις των από της 3 Δεκεμβρίου 1944 μέχρι της υπογραφῆς του παρόντος, τίθενται εις διαθεσιμότητα, της οριστικής αυτών θέσεως καθορισθησομένης παρά Συμβουλίων περί ων θα αποφασίσῃ η μέλλουσα να προέλθῃ εκ των εκλογών κυβέρνησις.

Άρθρον 9ον: Δημοψήφισμα και Εκλογαί

Το ταχύτερον δυνατόν, πάντως δε εντός του τρέχοντος έτους θα διεξαχθῇ εν πάση ελευθερία και γνησιότητι δημοψήφισμα, το οποίον θα τερματίσῃ οριστικώς το πολιτειακόν ζήτημα, υποτασσομένων πάντων εις την απόφασιν του Λαού. Θα επακολουθήσουν δε ως τάχιστα και εκλογαί Συντακτικής Συνελεύσεως δια την κατάρτισιν του νέου Συντάγματος της Χώρας. Και αι δύο αντιπροσωπείας συμφωνούν, όπως προς έλεγchon της γνησιότητος της εκφράσεως της Λαϊκής θελήσεως παρακληθούν αι Μεγάλαι Σύμμαχοι δυνάμεις και αποστείλουν παρατηρητάς.

Του παρόντος εγένοντο δύο όμοια, ων το εν έλαβεν η Κυβερνητική αντιπροσωπεία και το έτερον η Αντιπροσωπεία του Ε.Α.Μ.

Εν Αθήναις, εν τω Υπουργείω των Εξωτερικών τη 12 Φεβρουαρίου 1945.

Η αντιπροσωπεία της Ελληνικής Κυβερνήσεως:

Ι. ΣΟΦΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, Π. ΡΑΛΛΗΣ, Ι. ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΣ.

Η αντιπροσωπεία της Κεντρικής Επιτροπής του Ε.Α.Μ.:

Γ. ΣΙΑΝΤΟΣ, Δ. ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗΣ, ΗΛ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ.

Ο Γραμματεός της Διασκέψεως:

Γ. ΒΑΡΣΑΜΗΣ